

📧📷📱 / otukennesriyat

YAYIN NU: 2103

EDEBÎ ESERLER: 1060

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-717-2

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: Gökhan Çakır

Dizgi-Tertip: Gökhan Çakır

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Unifset Basım Yayın Sanayii ve Ticaret Ltd Şti
Yakuplu Mah. 194. Sok. Nu:1 / 159 3. Matbaacılar Sitesi
Beylikdüzü-İstanbul Tel: (0212) 875 37 85
Sertifika Nu: 72541

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

BERCESTE BEYİTLER

3

HAZIRLAYAN:
EMRAH GÖKÇE

EMRAH GÖKÇE: Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Ankara'da tamamladı. Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. "Misli İsmâ'il Hakkı ve Divanı" isimli teziyle yüksek lisansını, "20. Yüzyılda Yazılmış Divanların İncelenmesi" isimli teziyle de doktorasını tamamlayan yazar, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

MUKADDİME

Klâsik şiirimiz; kulakları güzel söz duymaya hasret bizlere pınar başında susuzluktan ölecek durumda iken diriltici bir iksir, ecdadımızın bizlere bıraktığı tohum, hayatın hayhuyunda bizi biz kılacak bir nefes molası, keskin bir zekânın parıltılı ürünlerini ihtiva eden kendi dünyamız, ruhumuzla baş başa kaldığımızda kendimizi derinden hissedebildiğimiz hakikat menfezi, âşıkların mahremi olan deruna doğru bir firar, herkesin kendi Hıra'sına doğru yaptığı bir seyr ü sülûk, yükü pek ağır olan insanoğluna gelen manevi bir neşe, ruhlarımıza şifa verecek bir hikmet, insanın kendi hakikatine ulaşma noktasında mihenk noktalarını ele veren derin bir ipucu, birbirine emanet ve muhtaç olan insanlara alternatif bir hayatın var olabileceğinin göstergesi, rakama gelmeyen sancıların hikâyesi, gönlümüzde mündemiç olan sırra ulaşma gayreti, karlı dağları aşan derin ırmaklar geçen yârinden ayrı düşen bülbülün hengâmesi, yürüdükçe incelen bu yolda emniyet kemeri, gözlerimizin önündeki masiva perdesini kaldıran bir el...

Hayatın gurbet, ölümün ise vuslat olduğu hakikatini derinden idrak ederek yaşayan ecdadımız, ilhamını aşktan, dertten, çileden alan bir şiir geleneği bünyad ettiler. Gaye hakikat, vasıta şiir. Şiir, şuurla yapılan bir ameliye. Peki ulaşmak istediğimiz gaye nedir? Hangi vasıta ile gidilir? Nasıl menzil alınır? Bunlar nasıl tefekkür edilir? İnsanın kendi içine doğru yaptığı esrarengiz seyahat, bütün vecheleriyle klâsik şiirimizde. Tıpkı simurgun kendi içine doğru yaptığı seyahat gibi. Sonunda kendimize, insana yani mânâyâ ulaşmak temel gaye.

فناى عالمى ايلر جماعته تفهيم
جنازه وعظه چيقوب كرسى مصليده

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
Fenâ-yı âlemi eyler cemâ'ate tefhîm
Cenâze va'za çıkıp kürsi-i musallâda
Nâbî

Cenaze, musalla kürsüsüne çıkarak (hâl diliyle) orada
bulunan cemaate bu âlemin fani, geçici olduğunu anlatır.

* * *

قامو بيارينه جانان دواى درد ايدر احسان
نيچون قيلماز بكا درمان بنى بيار صانمازمى

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
Kamu bîmârına cânân devâ-yı derd eder ihsân
Niçin kılmaz bana dermân beni bîmâr sanmaz mı
Fuzûlî

Sevgili, kendisine duydukları aşk sebebiyle hasta düşen
âşıklarına dertlerinin devasını ihsan ediyor.
Benim derdime niçin derman olmuyor?
Acaba beni hasta zannetmiyor mu?

کل یوزکده کوره لی زلف سمن سای کوکل
قوری سوداده یلر بی سر و بی پای کوکل
دیمدی سکا طولاشما آکا های کوکل
وای کوکل وای بو کوکل وای کوکل ای وای کوکل

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Gül yüzünde görelî zülf-i semen-sây gönül
Kuru sevdâda yeler bî-ser ü bî-pây gönül
Demedim mi sana dolaşma ana hay gönül
Vay gönül vay bu gönül vay gönül ey vay gönül

Ahmed Paşa

Ey sevgili!

Gönül senin bir güle benzeyen yüzünde yasemin kokan zülfünü
gördüğünden beri, kara sevda ile perişan bir vaziyette koşup
durmaktadır. Ey gönül! Ben sana sakın sevgilinin zülfüne dolaşma
demedim mi? Vay gönül, vay bu gönül, vay gönül, eyvah gönül!

بز متکای زرکش جاهه طایانماز
حقک کمال لطفینه در استنادمز

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Biz müttekâ-yı zer-keş-i câha dayanmazız
Hakk'ın kemâl-i lütfunadır istinâdımız

Bâkî

Biz, mevki ve makamın altın işlemesine dayanıp, itimat etmeyiz.
Allah'ın lütfunun büyüklüğüne, noksansızlığına dayanır ve güveniriz.

* * *

نه کلدہ رنگ و بو وار ایدی نه صبادہ فر
بن کلشنکده بلبل نالان ایدم سکا

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Ne gülde reng ü bû var idi ne sabâda fer
Ben gülşeninde bülbül-i nâlân idim sana

Hayâlî Bey

(Ruhların yaratıldığı elest meclisinde) ben senin gül bahçende
devamlı ağlayıp inleyen bir bülbül iken ne gülde renk ve koku
ne de sabahta herhangi bir aydınlık, ışık vardı.

الك چك ميل دنيادن اكر عاشق ايسك ياره
 محبت جامنى نوش ايت آصيل منصور كېي داره
 مسافرسين فلک باغنده بندك سالما افكاره
 دوشرسين بر بلايه صبرى قيل مولى ويرير چاره
 فلکده حاصلى انسان ايسك بر جاني اينجيتمه
 كناهار اولما فخر عالم ذيشانى اينجيتمه

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Elin çek meyl-i dünyâdan eğer âşık isen yâre
 Muhabbet câmını nûş et asıl Mansûr gibi dâra
 Misâfirsın felek bâğında bendin salma efkâra
 Düşersin bir belâya sabrı kıl Mevlâ verir çâre
 Felekte hâsılı insân isen bir cânı incitme
 Günâhkâr olma fahr-i âlem-i zî-şânı incitme

Alvarlı Muhammed Lutfî

Eğer hakikî sevgili olan Allah'a âşık isen dünyaya meyletme.
 Ondan elini çek. Muhabbet kadehini iç. Mansur gibi dara asıl.
 Sen bu dünya bahçesinden bir misafirsın. Bendini efkâra salma.
 Eğer bir belâyâ düşersen, sabret. Mevlâ çaresini verir.
 Netice olarak, eğer insan isen bu dünyada bir canı incitme.
 Günahkâr olup da âlemin övünç kaynağı olan
 Peygamberimizi ﷺ incitme.

اوغراسه يولك باد صبا كر حرمينه
تعظيمى عرض ايله رسول الثقلينه

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

Uğrarsa yolun bâd-ı sabâ ger Haremeyn'e
Ta'zîmimi arz eyle Resûlû's-Sakaleyn'e

Lâedri

Ey sabah rûzgârî! Eğer yolun içinde Mekke ve Medine'nin
bulunduğu Haremeyn'e düşerse, insanların ve cinlerin efendisi olan
Peygamberimize ﷺ saygı ve hürmetimi arz et.

(Bu beyit, İmâm Zeyne'l-Âbidîn'e ait olan "İn nilte yâ riha's-sabâ yevmen ilâ
arzi'l-harem / Belliğ selâmî ravzaten fihe'n-Nebiyy'il-muhterem"
beytinin manzum tercümesidir.)

* * *

سنك مجنونكم بر سنسين آنجق طايدىغم ليلا
ازلدن صونديغك شهلا نكاهك مستيم حالا

Mefâ'ilûn Mefâ'ilûn Mefâ'ilûn Mefâ'ilûn

Senin Mecnûn'unum bir sensin ancak taptığım Leylâ
Ezelden sunduğın şehlâ nigâhın mestiyim hâlâ

Mehmet Âkif Ersoy

Ey Rabbim! Ben bir tek senin Mecnûn'unum. Taptığım tek Leylâ sensin.
Ruhların yaratıldığı ezal bezminde sunduğın
şehlâ bir bakışın mestiyim hâlâ.

در سینه کسی که دردِ پنهانش نیست
 چون زنده نماید او، دل و جانش نیست
 رو درد طلب که علتِ بی‌دردی
 دردیست که هیچ‌گونه درمانش نیست

Mef'ûlû Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fâ'

Der-sîne kesî ki derd-i pinhâneş nîst
 Çun zinde nemâyed û, dil u câneş nîst
 Rov derd taleb ki illet-i bî-derdî
 Derdîst ki hîç gûne dermâneş nîst

H. Mevlânâ

Kimin gönlünde gizli bir derdi yoksa, yaşıyormuş gibi görünse de gönlü ve canı yoktur. Git, dert ara, çünkü dertsizlik, hiçbir şekilde dermanı olmayan bir derttir.

قیل تفاخر کم سنک هم وار بن تک عاشقک
لیلینک مجنونى شیرینک اکر فرهادى وار

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kıl tefâhur kim senin hem var ben tek âşıkın
Leylî'nin Mecnûn'u Şîrîn'in eğer Ferhâd'ı var
Fuzûlî

Ey sevgili! Leylâ'nın Mecnûn'u, Şirin'in Ferhat'ı var.
Senin de benim gibi bir âşığın var. Bununla iftihar edebilirsin.

* * *

انقلاب چرخدن مثلى سرك اولماز خلاص
کلى رنگه وارمیدر عالمده مهمان اولمادق

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

İnkılâb-ı çarhdan Mislî serin olmaz halâs
Küllî reнге var mıdır âlemde mihmân olmadık
Mislî

Ey Mislî! Gökyüzünün sürekli dönüp durmasından dolayı senin başın belâdan bir türlü kurtulmaz. Şu âleme gelip birçok reнге mihman olmayan, türlü türlü dertler çekmeyen var mıdır?

اولسه قوملر صاغیشنجه عمرکه حد و عدد
کلمیه بو شیشه چرخ ایچره بر ساعت کبی

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Olsa kumlar sağışınca ömrüne hadd ü aded
Gelmeye bu şîşe-i çarh içre bir sâ'at gibi
Muhibbî

Ömür, kumların sayısı kadar uzun ve sınırsız olsa bile,
bu felek fanusunda insana bir saat kadar bile gelmez.

* * *

کاسه در یوزهیه تبدیل اولور جام مراد
بز بو بز مک نابیا چوق باده خوارن کورمشز

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kâse-i deryûzeye tebdîl olur câm-ı murâd
Biz bu bezmin Nâbiyâ çok bâde-hârın görmüşüz
Nâbî

Ey Nâbî! Biz bu mecliste murat kadehi daha sonra dilenci
kâsesine dönüşmüş olan nice şarap içenleri görmüşüz.

A

Abdullah Öztemiz Hacıtahi-roğlu 142
 Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı 123
 Abdülahad Nûrî 37, 126, 177
 Adlî 271
 Âgâh 38, 273
 Âhî 38
 Ahmed Cevdet Paşa 55, 208
 Ahmedî 39
 Ahmed Paşa 14, 42, 72, 96, 114, 137, 165, 192, 226
 Ahmed Remzî Akyürek 40, 194
 Ahmed Vehbî-i Antakî 47, 275
 Âlî 53
 Alî Çelebi 53
 Ali Ulvi Kurucu 62, 121, 227
 Alvarlı Muhammed Lutfî 16, 30, 49, 146, 213, 257
 Andelîb 63
 Andelîbî 278
 Ârif 65, 69, 245
 Ârif Hikmet Gökoğlu 58
 Âşık Yûnus 248
 Aşkî 78
 Âtîf 278
 Avnî (Fâtih Sultân Mehmed) 79, 160, 208, 263
 Ayaşlı Muallim Şâkir 81
 Ayıntablî Hâfız 80

Azîm 262

Azîz Mahmûd Hüdâyî 83

Azmîzâde Hâletî 83

B

Bahtî (1. Ahmed) 87
 Bâkî 15, 34, 56, 75, 96, 136, 158, 219, 238, 246
 Behcetî 88
 Belîğ 282
 Beşir Ayvazoğlu 281
 Beyânî 100

C

Celâl 198
 Cevrî 102, 283

Ç

Çelebizâde Âsım 133

D

Diyarbakırlı Sa'îd Paşa 285

E

Edîbî (Recep Yıldız) 207
 Enîs Receb Dede 267
 Erzurumlu İbrahim Hakkı 179
 Esrâr Dede 283
 Eşrefoğlu Rûmî 209, 218

F

Fâ'ik 98, 119, 138

Fânî (Lütfi Filiz) 101, 202
 Fasîh 70, 106, 205
 Fatîn 284
 Fehmî 287
 Fennî 217
 Fevzî 107
 Fuzûlî 13, 19, 24, 31, 37, 43,
 50, 56, 67, 77, 82, 88,
 95, 103, 106, 111, 114,
 123, 129, 134, 138, 144,
 150, 154, 158, 164, 171,
 175, 181, 184, 191, 196,
 203, 210, 215, 222, 225,
 235, 244, 249, 252, 254,
 261, 264, 268, 272, 280,
 289

H

Hâfız-ı Şîrâzî 152, 173, 220
 Hâlis 107
 Hamdullâh Hamdî 153
 Hâmî-i Âmidî 286
 Hasan Nazîf Dede 147
 Hasan Sezâyî 149, 174, 241,
 259, 277
 Hatâyî 34, 161
 Hayâlî Bey 15, 33, 59, 74,
 112, 139, 186, 242
 Hayâlî Bey - Muhibbî 112
 Hayretî 243
 Hazmî 249
 Hersekli Ârif Hikmet 214,
 245

Hüseyin Nihâl Atsız 68
 Hz. Mevlânâ 18, 25, 32, 36,
 45, 51, 61, 63, 69, 78,
 85, 89, 93, 97, 108, 115,
 126, 146, 153, 175, 182,
 190, 205, 226, 229, 236,
 242, 256, 258, 266, 276

İ

İsmail Hilmi Soykut 71
 İsmetî 275
 İzzetî 169

K

Kabûlî 176
 Kelâmî 198
 Kelîm 120, 217
 Kemâl Edîb Kürkçüoğlu 199
 Kuddûsî 136, 187
 Kütahyalı Vasfî 250

L

Lâedrî 17, 21, 26, 33, 39, 46,
 52, 59, 65, 70, 75, 80,
 89, 94, 108, 109, 110,
 115, 125, 131, 135, 163,
 180, 182, 216, 220, 233,
 235, 255, 268, 286
 Lebîb 215
 Leskofçalı Gâlib 174
 Lutfî 180

M

Mâhir İz 251
 Mecdî (Abdülazîz Mecdî Tolun) 256
 Mehmet Âkif Ersoy 17, 44, 74, 97, 117, 141, 159, 183, 193, 224
 Mehmet Hazmi Tura 200
 Mehmet Nusret Tura 200
 Mislî 19, 169, 234
 Molla Câmî 155
 Muallim Nâcî 288
 Muhibbî 20, 42, 76, 102, 112
 Murâdî (3. Murâd) 188
 Mustafa Sabrî Efendi 197
 Mustafa Tahralı (Mürîd) 204
 Münîf 64

N

Nâbî 13, 20, 29, 47, 60, 71, 85, 95, 105, 131, 147, 156, 168, 189, 201, 218, 222, 228, 232, 236, 240, 241, 243, 251, 253, 258, 260, 265, 271, 276, 279
 Nâmık Kemâl 84, 263
 Nasûhî 54, 230
 Nasûhî (Ömer Nasuhi Bilmen) 199
 Nâzım (Nâzım Erdem) 224
 Nâzikî 122
 Necâtî Bey 22, 152, 167, 178, 223

Nedîm 22, 90, 154, 195, 231
 Nesîb 127, 140, 181, 231, 260
 Neşâtî 23, 46, 94, 120, 143, 259
 Neylî 130
 Niyâzî-i Mısrî 24, 44, 72, 101, 113, 185, 211, 237, 245, 267, 277

O

Osman Bedreddîn Efendi 184

P

Prizrenli Hacı Ömer Lütfî 188, 233

R

Râmî (Ahmed Râmî Atan) 274
 Riyâzî 130, 269
 Rüşdî 148

S

Sâbir Pârsâ 139
 Sabrî Mehmed Şerîf 141
 Sâlih Baba 26, 116, 145, 162, 238
 Sâmî (Ufuk Saz) 250, 290
 Selîmî (Yavuz Sultân Selîm) 41, 170, 269
 Serbestzâde Ahmed Hamdî 190

Seyrî (Muhammed Ali Eşme-
li) 206

Sıdkî 140

Süleymân Ârif Emre 90

Ş

Şeref Hanım 223

Şevket 172

Şeyh Gâlib 27, 35, 40, 52, 66,
92, 99, 118, 124, 135,
163, 165, 177, 186, 201,
209, 216, 227, 239, 253,
270

Şeyhî 160, 172

Şeyhülislâm Bahâyî 86, 210,
262, 279

Şeyhülislâm Yahyâ 144

T

Tâlib 149

Taşlıcalı Yahyâ 28, 48, 66, 82,
92, 103, 113, 128, 151,
207, 225

Tıflî 151

Trabzonlu Muallim İbrahim
Cûdî 185

U

Ubeydullâh-ı Ahrâr 192

Urfalı Abdî 50, 64, 77, 100,
109, 125, 166, 191, 212,
264

Ü

Üsküdarlı Râzî 73

Y

Yahyâ Kemâl Beyatlı 28, 62,
86, 133, 143, 189, 203

Yahyâ Nazîm 98, 117, 137,
246

Yenişehirli Avnî 132, 211

Yûnus Emre 29, 68, 91, 129,
156, 162, 176, 228

Yûsuf Hâs Hâcib 168

Z

Zâtî 148, 196, 254, 288, 289

Ziyâ Paşa 31, 57, 73, 110,
128, 132, 164, 171, 173,
187, 197, 212, 255, 265,
287